

Arkivsak: 18/02323-24

Saksdokumenter:

Samarbeidsavtale med The Evangelical Church of the Lutheran Confession in Brazil (IECLB) fra 2013

Samarbeidsavtale med The Evangelical Lutheran Church of Southern Africa (ELCSA) fra 2005

Samarbeidsavtale med The Evangelical Lutheran Church of Jordan and the Holy Land (ELCJHL) fra 2014

Samarbeid med søsterkirker

Sammendrag

Hensikten med denne saken er dels å gi Mellomkirkelig råd en oppdatering om Den norske kirkes relasjoner til søsterkirker med vekt på de tre nasjonale samarbeidskirkene:

The Evangelical Lutheran Church of Southern Africa (ELCSA)

The Evangelical Lutheran Church of Jordan and the Holy Land (ELCJHL)

The Evangelical Church of the Lutheran Confession in Brazil (IECLB).

Nå er det aktuelt å fornye avtalen med Den lutherske kirken i Brasil (IECLB), og rådet inviteres til å gi innspill til et fornyet samarbeid. Det gjelder både utforming av selve avtalen og handlingsplanen, men også hvordan Den norske kirke kan samarbeide med vår søsterkirke i Brasil i noe videre forstand, ved at flere menigheter og bispedømmer knytter seg opp mot avtalen, eller gjennom samarbeid med ulike organisasjoner som er engasjert i Brasil.

Noen spørsmålsstillinger for Mellomkirkelig råd:

- Er det innspill til hvordan avtalen med Brasil bør (ny)formuleres?
- Hvordan kan menigheter (evt. prostier/bispedømmer) kople seg på relasjonen med IECLB?
- Hvordan kan andre organisasjoner/institusjoner med engasjement i Brasil bidra til å forsterke/utvide Den norske kirkes samarbeidsavtale med IELCB?

Forslag til vedtak

1. Mellomkirkelig råd tar oppdateringen av søsterkirkesamarbeidet til orientering.
2. Mellomkirkelig råd har følgende innspill til fornyelsen av samarbeidsavtalen med IECLB og/eller handlingsplanen:

...

3. Mellomkirkelig råd har følgende innspill til hvordan samarbeidet med IELCB kan utvides og styrkes:

...

Saksorientering

Nasjonale avtaler om samarbeid med søsterkirker

Den norske kirke har på nasjonalt plan en egen samarbeidsavtale med tre ulike kirker:

a) The Evangelical Lutheran Church of Southern Africa (ELCSA)

Denne avtalen ble undertegnet 16.11.2005 under Kirkemøtet på Lillehammer og er formelt sett utgått. Det har vært tatt flere initiativ fra MKR om fornyelse og laget et forenklet utkast til avtale samt handlingsplan. Men på grunn av interne forhold i ELCSA om økonomisk feilstyring og ledelsesproblemer, har en ny-signering blitt satt på vent. Kirken har den siste tiden også hatt store utfordringer med covid-19. Oslo bispedømme har noen langvarige relasjoner til South East Diocese. Kontakten med ELCSA har lange historiske røtter, ikke minst gjennom NMS tilbake på midten av 1800-tallet. Det anbefales fra sekretariatets side å avvente formalisert fornyelse til situasjonen i ELCSA blir mer avklart, men at viktig relasjonsbygging fortsetter på andre måter.

ELCSA har nylig fått sin første kvinnelige biskop; Dean N. J. Sikhwari. Hun vigles til biskop i Northern Diocese 23. mai.

b) The Evangelical Lutheran Church of Jordan and the Holy Land (ELCJHL)

Den siste avtalen er undertegnet 17. oktober 2014 og gjelder for åtte år. Det vil si at det er tid for fornyelse høsten 2022. Denne avtalen har sin bakgrunn i relasjonsbygging gjennom mange år og mange ulike relasjoner til Midtøsten (se egen strategi). Borg, Nidaros og Oslo bispedømmer har gode relasjoner til ELCJHL, dels også på menighetsplan.

Den norske kirke har gjennom flere år gitt støtte til kirkens arbeid med kvinner og likestilling og menighets- og ungdomsarbeid (til sammen 250 000 kr årlig). I 2020 startet vi opp et samarbeid med Nidaros om å sende personell fra Den norske kirke til dåpsstedet i Jordan, men dette måtte avbrytes på grunn av covid-19.

c) The Evangelical Church of the Lutheran Confession in Brazil (IECLB)

Denne avtalen ble første gang signert under Det lutherske verdensforbunds generalforsamling i Winnipeg, Canada i 2003. Gjeldende avtale ble signert under Kirkenes verdensråds generalforsamling i Busan 6. november 2013 og går formelt ut dette året (2021).

Relasjonen til IECLB har vokst fram gjennom blant annet Det Norske Misjonsselskaps misjonsvirksomhet fra 70-tallet, men også gjennom relasjoner med Kirkens Nødhjelp, Det lutherske verdensforbund, Diakonhjemmet, Misjonsalliansen, Sjømannskirken med flere.

MKR har støttet et flerårig liturgi-prosjekt de siste årene (70.000 kr per år). Brasil er særlig hardt rammet av korona-pandemien. Dette rammer også kirken og opptar mye av fokuset for tiden.

Så vidt vi vet, er det per i dag ingen direkte menighets-relasjoner under denne avtalen.

Andre samarbeidsrelasjoner

I tillegg til dette har Den norske kirke et multilateralt samarbeid med lutherske søsterkirker gjennom medlemskapet i LVF. Videre er det samarbeid med søsterkirker gjennom Kirkens Nødhjelp i mange land, og gjennom Samarbeid menighet og misjon (SMM). Flere av disse kirkene er både medlemskirke i LVF, partner av Kirkens Nødhjelp og samarbeidskirke i SMM. Dette gjelder for eksempel den lutherske kirken Mekane Yesus i Etiopia. Det er også noen former for samarbeid med flere andre kirker og økumeniske kirkeråd.

De fleste bispedømmer har også avtaler med søsterkirker i ulike land, og flere med samme kirke:

EUROPA	
Storbritannia (Church of England)	Bjørgvin Stavanger Møre
Ungarn (Den lutherske kirke)	Møre
Litauen (Den evang. luth. kirke)	Tunsberg
Russland (SKKB) (ortodokse og lutherske kirker)	Nord-Hålogaland Sør-Hålogaland
MIDTØSTEN	
Jordan og Palestina (ELCJHL)	Nasjonal avtale Borg Nidaros
AFRIKA	
Egypt (Den koptiske kirke)	Agder og Telemark Tunsberg
Sør-Afrika (ELCSA)	Nasjonal avtale Oslo
Etiopia (Mekane Yesus-kirken)	Nidaros
Madagaskar (Den lutherske kirken)	Stavanger
LATIN-AMERIKA	
Brasil (IECLB)	Nasjonal avtale

Fornyelse av avtalen med The Evangelical Church of the Lutheran Confession in Brazil (IECLB):

IECLB har ca. 650.000 medlemmer. Den norske kirke var invitert til IECLBs generalforsamling i 2019. Denne ble først utsatt og senere gjennomført digitalt høsten 2020 på grunn av pandemien. Deler av generalforsamlingen ble fulgt digitalt fra norsk side. En opprinnelig plan var å ha separate møter med kirkeledelsen i forbindelse med generalforsamlingen, men dette ble følgelig avlyst.

Det er planlagt et digitalt møte med kirkeledelsen i IECLB 23. april. Formålet med møtet er dels et solidaritetsuttrykk med fokus på den ekstremt vanskelige korona-situasjonen i Brasil, men med erfaringsdeling også fra vår norske kontekst. Møtet vil også gi anledning til innspill til fornyelse av avtalen IECLB-Dnk og handlingsplan for de neste to årene.

Fra Brasil deltar Presiding Pastor Silvia Genz, First Vice-President Odair Braun, Second Vice-President Mauro de Souza og General Secretary Marcos Bechert. Fra Den norske kirke deltar preses Olav Fykse Tveit, Kjell Nordstokke, Berit Hagen Agøy og Einar Tjelle. MKR vil få en muntlig rapport fra dette møtet.

Det er ingen bispedømmer eller menigheter som har direkte relasjoner med IECLB. Språkbarrieren kan være en av flere hindringer for det. Likevel er det en god del kontakt gjennom forskjellige organisasjoner, institusjoner og enkeltpersoner. Selv om avtalen er mellom kirkene, ønskes dette samarbeidet reflektert inn, særlig i handlingsplanen. Det planlegges derfor et møte hvor følgende aktører vil bli invitert og gi innspill/oppdaterer hverandre: Det Norske Misjonsselskap, Kirkens Nødhjelp, Misjonsalliansen, Sjømannskirken, Regnskogsfondet, samt de teologiske institusjonene VID, Teologisk fakultet og MF vitenskapelig høyskole.

Fornyelsen av avtalen mellom Dnk og IECLB vil ventelig formelt skje i høst. Som vedlegg til avtalen ønskes det utarbeidet en enkel toårig handlingsplan.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Arbeid med søsterkirkerelasjoner inngår i det løpende arbeidet og innenfor budsjettet for internasjonalt og økumenisk samarbeid (Gruppe 2-midler).

Støtten til ELCSA er ikke utbetalt de senere år på grunn av interne forhold i kirken. Tidligere år lå den på 250.000 kr årlig.

I 2021 vil om lag 250.000–400.000 kr bli gitt i støtte til ELCJHL, avhengig av om det er mulig å gjennomføre prosjektet ved dåpsstedet i Jordan.

Økonomisk støtte til IELCB i 2021 vil bli vurdert i forbindelse med fornying av avtalen.

Noen menigheter og bispedømmer har regelmessige innsamlinger til prosjekter i sine søsterkirker, dette gjelder særlig ELCJHL. I tillegg formidles det også støtte gjennom Kirkens Nødhjelp og SMM.